

ChristenUnie

Voorzitter. Het is altijd weer een proces van jewelste, de behandeling van het Belastingplan: een serie aan technische briefings, schriftelijke inbrengen en wetgevingsoverleggen, nota's van wijziging en talloze amendementen, tot op dit moment, en als apotheose dit plenaire debat en over enkele dagen al de stemmingen over elf wetten, een tienvoudig aantal amendementen en wie weet nog hoeveel moties. Zo vertrouwd als de belastingplanbehandeling altijd voelt, zo vreemd verliep het nu. Met het plotselinge opstappen van de staatssecretaris leek alles in de soep te lopen.

Het is goed dat de minister van Financiën het stuur heeft gepakt en dat dit er straks staat. Ik ben het er allesbehalve mee eens, maar het moet gezegd dat niemand van de coalitie, behalve de minister van Financiën, ging staan voor de 2,3 miljard aan willekeurige lastenverzwaring in de btw. Dank dus aan de minister voor deze invalbeurt. Ik zie uit naar de samenwerking met de nieuwe staatssecretaris, de heer Van Oostenbruggen, zoals we vandaag vernamen, die ik vanaf deze plaats feliciteer en sterkte, wijsheid en zegen wens. Dat heeft hij volgens mij allemaal nodig in die best wel ingewikkelde functie. Ook een woord van dank aan alle ambtenaren van Financiën en de Belastingdienst, met bijzonder veel waardering voor de mensen van de onvolprezen amendementenservice en natuurlijk ons eigen Bureau Wetgeving.

Voorzitter. Dat brengt me bij het belasting- en toeslagenstelsel, dat zo hard aan een fundamentele hervorming toe is. Het moet simpelweg eenvoudiger en eerlijker. Alle mooie woorden en ongetwijfeld goede intenties van de coalitie ten spijt is die hervorming nog een vogel in de lucht. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat dit Belastingplan het belastingstelsel niet eenvoudiger, maar weer iets ingewikkelder maakt, om over een fundamentele hervorming maar te zwijgen. Ik geef twee voorbeelden.

Het belastingstelsel wordt met het Belastingplan 2025 weer complexer gemaakt, tenminste in de beleving van burgers, nu er een nieuwe schijf in de inkomensbelasting wordt geïntroduceerd dan wel een oude wordt gereactiveerd, nota bene zonder dat elders in de fiscale kerstboom andere inkomensafhankelijke regelingen worden afgetuigd. Dat is toch het paard achter de wagen spannen, vraag ik de minister. Vandaar dat collega Inge van Dijk en ik een amendement hebben ingediend om het tarief van de nieuwe tweede schijf te verlagen tot het niveau van de eerste schijf, zodat we in afwachting van een echte stelselherziening weer twee schijven hebben. Volgens de doorrekening van het ministerie van Financiën, waarvoor dank, is het bovendien nagenoeg neutraal qua inkomenseffecten. Een voorstem is dus van harte aanbevolen bij de collega's, ook die van de coalitie.

Het tweede voorbeeld is de extreme marginale druk, die weer toeneemt. Die stijgt weliswaar voor een kleine groep, maar voor de groep eenverdieners met een huurhuis stijgt die bij een bepaald inkomensniveau tot wel 94%. Dat komt met name door toeslagverhogingen en een steiler afbouwpad in het kindgebonden budget. Bij zo'n extreme marginale druk houd je dus van een salarisverhoging van €1.000 slechts €60 over. Hoe vaak heeft de Kamer, ook gesteund door coalitiepartijen, zich in het verleden al niet uitgesproken tegen de extreme marginale druk, die juist ook groepen als de

ChristenUnie

eenverdieners raakt? Vorig jaar nog is er een motie aangenomen door deze Kamer, ingediend door beide Pieters.

Voorzitter. Hoe dan ook moet het belastingstelsel hervormd worden. De taakopdracht ligt er inmiddels, maar durven de coalitiefracties als het erop aankomt daadwerkelijk afstand te doen van hobby's en heilige huisjes? Als ik kijk naar hoe deze coalitie en het kabinet omgaan met fiscale regelingen, in het bijzonder met de btw, waarover zo meteen meer, wordt het me bang te moede. Hoe gaat het kabinet ervoor zorgen dat deze zoveelste poging sinds 2010 niet opnieuw in schoonheid sneeft?

Daarbij gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat er wel één serieuze, zij het bescheiden, hervorming voorligt, namelijk de vereenvoudiging van de huurtoeslag in twee huurtoeslagwetten, eentje uit de vorige kabinetsperiode en eentje van dit kabinet. We kunnen als Kamer laten zien dat we in ieder geval deze kleine stap durven zetten: een mooi klein voorbeeld van hoe het in het groot zou kunnen. Met extra geld wordt de huurtoeslag rechtvaardiger gemaakt, vooral door deze toegankelijk te maken voor de dubbelpechgroep, zij die te duur huren om in aanmerking te komen voor de huurtoeslag, terwijl hun inkomen daar op zichzelf wel aanleiding toe geeft. Dat onrecht trekken we recht. De nadelige gevolgen van de vereenvoudiging worden met de verhoging van dit kabinet verzacht; complimenten daarvoor. Uiteindelijk resteert er nog een nadeel voor de groep met hoge servicekosten. Dat is niet leuk. Vereenvoudiging voor ontvangers en uitvoerders zal altijd gepaard gaan met mensen die erop voor- en achteruitgaan, maar het komt er nu wel op aan het lef te hebben in weerwil hiervan de vereenvoudiging door te zetten. Mijn fractie is daartoe bereid.

Voorzitter. Marnix van Rij zei twee jaar geleden immers al: ook de werkende eenverdiener zijn we niet vergeten. Op dit punt komt de collega Stoffer mede namens mij en collega Inge van Dijk met een cruciaal amendement. Met het vandaag aangenomen wetsvoorstel voor uitkeringsgerechtigde eenverdieners hebben we al een trendbreuk weten te bewerkstelligen. Eindelijk, na jaren van extreme fiscale discriminatie, doen we wat voor deze groep eenverdieners. Deze trendbreuk moet wat ons betreft nog wat groter worden. Daarom staat mijn naam onder het amendement van collega Stoffer, die dat zo meteen wat uitgebreider zal toelichten, denk ik.

Voorzitter. Dan kom ik op de btw. Van de voorliggende btw-verhoging vol willekeur ligt de verhoging van de btw op boeken, kranten en tijdschriften onze fractie het zwaarst op de maag. Dit is een hard gelag voor alle dagbladen, niet in het minst de regionale titels, en uiteindelijk een gevaar voor de verslaggeving over bijvoorbeeld onze lokale democratie. Natuurlijk krijgen boekwinkels een meer dan stevige tik en de algehele leesvaardigheid knapt er ook al niet van op. Vandaar dat ik samen met collega Stoffer op dit punt een amendement heb ingediend. De dekking vinden we door de andere door het kabinet voorgestelde halfbakken verhogingen — of waren het rancuneuze keuzes? — consequent door te voeren, want we zijn geen principieel tegenstander van het zwaarder belasten van consumptie in ruil voor lagere lasten op inkomen uit arbeid. Maar we doen dat graag consistent, zonder rancunepolitiek. Ga ervoor staan en vereenvoudig echt.

ChristenUnie

Voorzitter. Dan kom ik op de motorrijtuigenbelasting. Een paar dagen geleden kwam de Klimaat- en Energieverkenning 2024 uit. Wat bleek? Het huidige klimaatbeleid volstaat niet om de klimaatdoelen van het kabinet te halen. Wat een verrassing, maar niet heus. Dan zou je denken: het kabinet zet een tandje erbij. Dat is helaas niet het geval. Althans, dat is nog niet het geval. Want er is vandaag wel een motie aangenomen van collega Rooderkerk en mij, die ook is gesteund door de vier coalitiefracties, waarin staat dat het kabinet daadwerkelijk in het voorjaar met een pakket concrete maatregelen gaat komen. Maar in de tussentijd is het wel zo dat elektrische auto's wat betreft de motorrijtuigenbelasting vanaf 2026 onaantrekkelijker worden dan rijden op benzine. Helaas draait het kabinet dat voordeel van toen dus een paar maanden na de voorjaarsbesluitvorming alweer voor een groot deel terug. Die korting van 40% is nu nog slechts een korting van 25%. Dat klinkt misschien niet zo extreem, maar dat is het wel. Dan gaat die net voorbij het punt waarop elektrisch rijden wat betreft de motorrijtuigenbelasting van wel aantrekkelijk naar niet meer aantrekkelijk gaat. Dat is precies het tegenovergestelde van wat je zou willen. Vandaar mijn oproep: voorkom dit kortzichtige zwabberbeleid en steun dit amendement van collega Vijlbrief en mij. Collega Vijlbrief heeft dat ook al ingeleid. [MOTIE]

Voorzitter. Dan kom ik op de giftenaftrek. Ik zei daar al iets over. Aan de giftenaftrek ligt de overtuiging ten grondslag dat burgers, ondernemers en het maatschappelijk middenveld eerst aan zet zijn om de samenleving te laten bloeien en dan pas de overheid. Dat betekent het volgende. Als ondernemers en burgers met hun eigen geld bijdragen aan het algemeen belang door te schenken aan stichtingen en goede doelen is het principieel onterecht als daarover nog belasting wordt geheven. Puur praktisch: door de afschaffing van de giftenaftrek worden giften simpelweg zwaarder belast zodat er minder overblijft, zeker bij bedrijven, voor goede doelen en mooie initiatieven zoals steward ownership; dat wordt daarmee praktisch onmogelijk gemaakt. Wij noemen het een samenlevingsboete als je zo hard hakt in de giftenaftrek.

Gelukkig is het kabinet grotendeels op zijn schreden teruggekeerd en is de samenlevingsboete voor particulieren van de baan. Voor bedrijven is dat helaas niet het geval. Daarom twee amendementen van mijn kant, samen met de SGP en het CDA. Eén amendement is om de faciliteit en de vpb voor mkb-bedrijven in stand te houden en de periodieke giftenaftrek te herstellen, met een dekking die niet op gespannen voet staat met de budgettaire tabel van het hoofdlijnenakkoord. Dat is vanochtend ingediend. Er is er ook een om de vorig jaar door de toenmalige staatssecretaris geïntroduceerde faciliteit voor het geven uit eigen vennootschap in stand te houden, met als dekking de renteaftrekbeperking. Dat wordt van harte aanbevolen.

Voorzitter. Dat brengt mij als vanzelf bij de BOR, de bedrijfsopvolgingsregeling. Voor de ChristenUnie staat buiten kijf dat familiebedrijven een grote toevoeging voor onze economie vormen. Dat doen ze niet alleen door hun bijdrage aan het bbp, maar juist ook door hun waardevastheid, hun duurzaamheid en hun focus op de lange termijn, op de volgende generatie. Daarom steun ik het amendement-Stoffer, al vind ik het jammer dat ervoor is gekozen om de korting op groen beleggen als dekking te kiezen. Maar toch steun, want het doel is belangrijk.

ChristenUnie

Dan is het nog zo dat de Successiewet ten aanzien van de BOR vorig jaar gewijzigd is met het amendement-Inge van Dijk/Erkens. Op dat punt heb ik een aantal zorgen van technische aard. Er lijkt in de wet sprake te zijn van een verwijzing naar een verkeerd artikel. De wet zou zo geïnterpreteerd kunnen worden dat hybride aandelen en indirecte belangen, bijvoorbeeld als er sprake is van een holding en een werkmaatschappij, niet onder de BOR vallen. Daarom heb ik een motie meegebracht, die luidt als volgt. [MOTIE]

Voorzitter. Ik wil ook graag nog even stilstaan bij een paar van de mooiste stukjes van het Koninkrijk der Nederlanden: Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Deze drie Nederlandse gemeenten hebben hun eigen belastingplan.

Om met het positieve te beginnen: ik dank de regering voor de uitvoering van onze motie met D66 van vorig jaar over de belastingvrije som. Laat ik even in herinnering brengen wat er aan de hand was. Naar aanleiding van het advies van de commissie-Thodé is op de BES een wettelijk minimumloon geïntroduceerd. Die inkomensstijging werd echter direct fiscaal afgeroomd, waardoor de mensen op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba er een stuk minder op vooruitgingen dan de bedoeling was. Dat was natuurlijk te bizar voor woorden.

Dat hebben we vorig jaar als Kamer opgelost met een amendement dat de belastingvrije som verhoogde en een motie die de regering opriep te zorgen voor een structurele koppeling tussen het minimumloon en de belastingvrije som. De manier waarop die motie is uitgevoerd is echter een beetje onhandig. De wijze waarop dit in het Belastingplan BES vorm heeft gekregen is erg generiek en niet gericht op de inkomens waarvoor de inspanning van de Kamer vorig jaar bedoeld was: de laagste inkomens van wie de commissie-Thodé de nood zo zichtbaar maakte.

Het gevolg van dit generieke beleid is dat de maatregelen tweemaal zoveel kosten, zeker 15 miljoen, als het budget dat vanuit het ministerie van BZK beschikbaar is gesteld, namelijk 7,5 miljoen. Ter dekking worden vervolgens een aantal belastingverhogingen voorgesteld die op het eerste gezicht redelijk lijken, maar waarvan de precieze inkomenseffecten bij nadere bestudering niet duidelijk zijn en daardoor ook op gespannen voet staan met onder meer armoedebestrijding en de principes van zorgvuldige fiscale beleidsvorming. We hebben het er eerder over gehad. Eenieder die het wil nalezen verwijs ik naar bijlage 1 van de Kamerbrief van 3 april 2024 naar aanleiding van de motie van Eerste Kamerlid Holterhues, mijn ChristenUniecollega aan de overzijde.

De eilanden hebben gezamenlijk een brief geschreven op 30 juli 2024 met hun bezwaren tegen de gang van zaken, een brief die nota bene bij de Belastingplanstukken is gepubliceerd. Maar het lijkt wel alsof het ministerie dat volledig negeert. Ik snap dat het door het lage inwonertal moeilijk is om specifieke koopkrachtplaatjes te maken voor de BES zoals we dat hier gewend zijn te doen, maar de huidige gang van zaken is echt te makkelijk. Ik vind het eerlijk gezegd ook geen gezonde omgang met Caribisch Nederland, en al helemaal geen goed bestuur.

Ik heb geprobeerd de wetgeving te verbeteren met een eigen amendement, maar bij nader inzien vind ik het beter dat we een deel van het pakket dat nu voorligt,

ChristenUnie

temporiseren tot 1 januari 2026. Door de correctie van vorig jaar leidt dat niet tot enorme koopkrachtproblemen op de mooie BES en dat geeft de regering een jaar respijt om in goede en serieuze samenspraak met de eilanden zelf te komen tot een structurele koppeling van het sociaal minimum en het belastingstelsel. Omwille van de tijd verwijs ik verder naar de toelichting van het amendement. Ik beveel het amendement van harte aan bij de collega's. Mochten collega's nog twijfelen, kijk dan vooral ook naar de vandaag ontvangen kraakheldere brieven van Centraal Dialoog Bonaire en de Eilandsraden van Bonaire en Sint-Eustatius, met een positief stemadvies voor dit amendement.

Ik heb meegetekend op een aantal goede voorstellen van collega's. Denk naast de btw-motie van collega Inge van Dijk aan de motie inzake de verbruiksbelasting op basis van toegevoegde suikers van collega Van Eijk van de VVD.

Voorzitter. In dit Belastingplan worden lelijke maatregelen afgewisseld met mooie maatregelen. Soms zit aan die mooie maatregelen, zoals de verhoging van het kindgebonden budget, een scherp randje, omdat de afbouw steiler wordt en de marginale druk in dat traject dus groter. We gaan ons op weg naar de stemmingen erop bezinnen welke voorstellen met een mooie en een lelijke kant we onderaan de streep kunnen steunen. Maar duidelijk is dat een aantal voorstellen die ik samen met collega's Inge van Dijk en Stoffer heb ingediend, cruciaal zijn. Dan heb ik het met name over het amendement over de giftenaftrek, dat vanochtend is ingediend, het amendement over de eenverdiener, dat vandaag door collega Stoffer is ingediend, en de motie over de btw, die door collega Inge van Dijk is ingediend.

Tot zover, voorzitter.